

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Одбор за права детета
23 Број 06-2/155-24
15. новембар 2024. године
Београд

ЗАПИСНИК
ТРЕЋЕ СЕДНИЦЕ ОДБОРА ЗА ПРАВА ДЕТЕТА
ОДРЖАНЕ 15. НОВЕМБРА 2024. ГОДИНЕ

Седница је почела у 10,30 часова.

Седницом је председавала Ана Брнабић, председник Народне скупштине и председник Одбора за права детета.

Седници су присуствовали чланови Одбора: Снежана Пауновић, Елвира Ковач, Един Ђерлек и др Јован Јањић, потпредседници Народне скупштине, Загорка Алексић, заменица председника Одбора, Хаци Милорад Стошић, Наташа Ивановић, Весна Недовић, доц. др сци. мед. Марија Здравковић, прим. др Нада Мацура, Татјана Петровић Стојковић, Анита Нешић, Ило Михајловски, др Емеше Ури, Бранимир Јовановић, Милија Милетић, Славица Радовановић, Марина Мијатовић, др Зоран Лутовац, др Милица Марушић Јаблановић, Слађана Милетић и др Тијана Перић Дилигенски.

Седници Одбора је присуствовала народна посланик Јелена Павловић, заменик одсутног члана Одбора Бранимира Несторовића.

Седници је присуствовала народни посланик др Драгана Ракић, заменик присутног члана Одбора др Зорана Лутовца.

Седници Одбора нису присуствовали: Марина Рагуш, потпредседник Народне скупштине, као ни чланови Одбора Андријана Александров, проф. др Мирка Лукић Шаркановић, Ана Ивановић и Соња Пернат, нити њихови заменици.

Седници је присуствовала Соња Будиша Миленковић, руководица пројекта „Парламенторство“ у оквиру Вестминстерске фондације за демократију.

На предлог председника, Одбор је већином гласова утврдио следећи:

Дневни ред:

- Усвајање записника са Прве седнице Одбора,
 1. 35 година од усвајања Конвенције Уједињених нација о правима детета - свеобухватни закон о дечијим правима,
 2. Информисање Одбора о пројекту „Парламенторство“.

Пре преласка на рад по утврђеном дневном реду, Одбор је једногласно и без примедби усвојио записник Прве седнице Одбора, одржане 16. септембра 2024. године.

Прва тачка дневног реда - 35 година од усвајања Конвенције Уједињених нација о правима детета - свеобухватни закон о дечијим правима

Ана Брнабић, председник Одбора је отварајући прву тачку Дневног реда поводом обележава 35 година од усвајања Конвенције УН о правима детета изнела податак да је наша држава у децембру 1990. године међу првима у свету ратификовала Конвенцију УН о правима детета, као и два факултативна протокола уз Конвенцију - Факултативни протокол о забрани продаје деце, дечије проституције и дечије порнографије и Факултативни протокол о забрани учешћа деце у оружаним сукобима, те да у складу са обавезама преузетим ратификацијом Конвенције, Србија као држава уговорница подноси Комитету за права детета периодичне извештаје сваких пет година.

Подсетила је чланове да је на претходној седници Одбора покренуто питање доношења тзв. „крвног закона о правима детета“ и да је поводом тога она затражила прављење кратке упоредно правне анализе како би Одбор добио увид у искуства и досадашњу праксу у другим земљама. Објаснила је члановима да је Министарство за бригу о породици и демографију доставило ту анализу, која је свим члановима Одбора достављена у материјалу за седницу. Поред тога, рекла је да су свим члановима прослеђени и одговори на питања појединих чланова Одбора постављених током дискусије на претходној седници, који су доставили Канцеларија за информационе технологије и електронску управу и Министарство просвете.

Између осталог, председник је истакла да је као резултат расправе са претходне седнице Одбора предложено да се ради свеобухватног сагледавања ефеката коришћења платформе „Чувам те“ узму у обзир искуства и мишљења психолога и педагога у школама и тим поводом је посебно изразила захвалност народној посланици др Милице Марушић Јаблановић на основу чије иницијативе и сарадње је сачињен предлог упитника који је достављен Канцеларији за информационе технологије и електронску управу са молбом да га Канцеларија уз посредство Удружења психолога и педагога у школама, Друштва психолога Србије и Педагошког друштва Србије проследи члановима ових организација и да о добијеним резултатима обавести Одбор за права детета. С тим у вези, информисала је чланове да су резултати ове анкете достављени свим члановима у материјалу за седницу, као и да им је прослеђена информација Канцеларије за информационе технологије и електронску управу у вези са случајем насиља које се десило на путовању у Будимпешту између ученика гимназије из Јагодине, а који су пријавили родитељи на платформи „Чувам те“. Председник је поводом овог случаја обавестила присутне да је спроведен васпитно-дисциплински поступак након кога су двојица ученика искључена из школе, као и да је Више јавно тужилаштво покренуло кривични поступак, што је навела као један пример резултата и саме платформе „Чувам те“.

Пре отварања расправе по овој тачки Дневног реда председница је предложила да се на следећој седници Одбора анализирају резултати и подаци које је доставило Министарство за бригу о породици и демографију, као и информације и резултати спроведене анкете о платформи „Чувам те“.

У дискусији су учествовали чланови Одбора: Ана Брнабић, председница, Снежана Пауновић, потпредседнице Народне скупштине, Тијана Перић Дилигенски, Славица Радовановић, Емеше Ури, Зоран Лутовац и Милица Марушић Јаблановић.

Током дискусије чланова Одбора, поред истицања важности постојања кривног закона о правима детета, поменуте су теме експлоатације деце у циљу просјачења, као и сексуалне и радне експлоатације деце. Такође, било је речи и о ефектима медијације и учинковитости тимова за насиље. Истакнута је важност и значај истраживања које спроводи Министарство просвете са Саветом Европе и резултата који ће из тог истраживања проистећи. Као значајан материјал за Одбор поменут је зборник који је објавила Српска академија наука и уметности поводом 30 година примене Конвенције о правима детета у Србији, а који је урадио Одбор за људска и мањинска права САНУ.

У току дискусије изнет је проблем да међу малолетним учиниоцима кривичних дела, постоје деца која имају потребу за психијатријским третманом и указано је на важност постојања установа која се ће се бавити оваквом врстом проблема, па је с тим у вези поменута иницијатива Савета за малолетнике из 2019. године, за формирање социоздравствених установа за потребе малолетних учиниоцима кривичних дела са психичким проблемима. Председница је замолила присутне чланове да се изјасне да ли су сагласни да се свим члановима Одбора проследи иницијатива Савеза за малолетнике. По изјашњавању чланова, председница је замолила Службу Одбора да поменуту иницијативу Савеза за малолетнике, као и Зборник САНУ о примени Конвенције о правима детета, достави свим члановима ради упознавања.

Такође, током дискусије уочена је потреба већег оснаживања и јачања материјалне основе за просветне раднике, а поменута је и потреба образовања и едукације деце о грађанским правима. Недвосмислено је изражена важност постојања кривног закона, али је скренута пажња да се мора приступити врло систематично и студиозно због потребе усклађивања кривног закона са већ постојећим прописима и законима попут Закона о финансијској подршци породици са децом, као и закона који посебно регулишу права из области здравствене заштите и слично.

Друга тачка дневног реда – Информисање Одбора о пројекту „Парламенторство“

Председница Одбора је објаснила члановима да је реализација пројекта „Парламенторство“ започето у сарадњи са Вестминстерском фондацијом за демократију и у сарадњи са Канцеларијом УНИЦЕФ-а у Србији и да је то иницијатива која је настала по узору на Британски омладински парламент. Истакла је да је да је централна активност пројекта менторски рад народних посланика и младих чланова Омладинског одбора УНИЦЕФ-а, који ће се бавити темом насиља која укључује младе. Посебно је нагласила да у реализацији пројекта учествује 10 чланова и заменика чланова Одбора за права детета, којима се том приликом захвалила што су се испред Одбора одазвали позиву и узели улогу посланика ментора на овом пројекту.

Пројекат „Парламенторство“ присутним члановима Одбора представила је Соња Будиша Миленковић, руководилац пројекта „Парламенторство“ у оквиру Вестминстерске фондације за демократију.

Соња Будиша Миленковић је истакла да је Пројекат „Парламенторство“ настао у оквиру програма Вестминстерске фондације у Србији и да има за циљ повећање институционалног учешћа младих, а самим тим и учешћа у парламенту и парламентарним активностима. Објаснила је да Пројекат има за тему насиље које

укључује младе и да је за сврху пројекта одабран управо Одбор за права детета као главни партнер, као и Омладински одбор УНИЦЕФ-а који окупља 20 младих људи из целе Србије, старости између 15 и 25 година. Изразила је задовољство што се 10 чланова и заменика чланова Одбора, из укупно осам посланичких клубова, одазвало позиву за учешће у програму у улози посланика – ментора, као и да је тема насиље које укључује младе, тема која окупља све актере који учествују на овом пројекте. Рекла је да су очекивања од посланика- ментора да у односу на своје искуство, знање и рад у Народној скупштини младима пруже информације о раду самог парламента, раду Одбора и тренутним темама којима се Одбор бави. Појаснила је да поред централне активности, који је менторски однос између посланика и чланова Омладинског одбора УНИЦЕФ-а, оно чиме ће се учесници пројекта примарно бавити је израда докумената који ће бити достављени Одбору за права детета у свом финалном облику, као и да је планирано да се крајем фебруара 2025. године одржи једна велика презентација резултата рада омладинског одбора Уницефа у оквиру пројекта „Парламенторство“.

У дискусији су учествовали чланови Одбора: Ана Брнабић, председница, Елвира Ковач, потпредседница Народне скупштине, Милица Марушић Јаблановић, Милица Милетић, Славица Радовановић, као и Соња Будиша Миленковић, руководилац пројекта „Парламенторство“.

Током дискусије изнети су утисци чланова Одбора који су у улози посланика-ментора присуствовали првом састанку у оквиру пројекта „Парламенторство“ и изражено је велико задовољство због предстојеће сарадње са Вестминстерском фондацијом и Омладинским одбором УНИЦЕФ-а на овом пројекту. Поред тога, у току дискусије је предложено да се резултати спроведене анкете о евалуацији платформе „Чувам те“ од стране стручних сарадника, проследи релевантним особама којима су ови подаци значајни у сврху унапређења саме платформе. Поменута је и потреба продужења породичног одсуства у сврху подстицања дојења и продужавања времена мајкама за негу детета, уз напомену да ова тема није у делокругу рада Одбора.

На самом крају седнице председница је укратко сумирала шта су обавезе у вези са кључним темама које су се током дискусије испрофилисале и изнела следеће закључке: да Одбор упутити конкретан одговор на иницијативу Удружења хранитеља „Дечији осмех“, прецизирајући даље кораке и рокове; да се свим чланови Одбора достави Зборник САНУ о примени Конвенције о правима детета, како би се детаљније упознали са садржајем; да се проследи иницијатива др Милице Марушић Јаблановић, односно иницијатива Савета за малолетнике из 2019. године, која се тиче формирања социо-здравствених установа за малолетне учиниоце кривичних дела са психичким сметњама или поремећајима; да се прибаве подаци о постојећим дневним боравцима и њиховом функционисању, како би се идентификовале потребе за додатним капацитетима; затим, прибављање података о броју педагога и психолога у школама, како би се утврдиле потребе за додатним кадром; да се анализирају модалитети решавања проблема експлоатације деце, посебно деце улице и провери статус пројекта „Деца улице“, уз напомену да је потребно првобитно прикупити све информације о наведеним темама како би се у наредном периоду могле донети конкретне одлуке и иницирати одговарајуће активности.

Седница је завршена у 11,20 часова.

Саставни део овог записника чини препис обрађеног тонског снимка, вођен на седници Одбора.

СЕКРЕТАР ОДБОРА

Горан Стаменковић

ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА

Ана Брнабић